

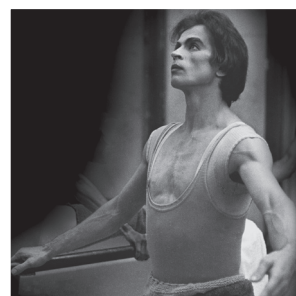
vrienden
van

het
nationale
ballet

Sonja Marchioli
40 jaar bij
Het Nationale Ballet

Glansrol voor
Het Nationale Ballet
in nieuw fotoboek
Rudolf Noerejev

Louisa van der Velden
Stichting kust
Sleeping Beauty
wakker

klein wonder

Aan de hausse van boeken over Rudolf Noerejev lijkt maar geen einde te komen. In de Verenigde Staten verscheen onlangs een schitterend fotoboek waarin een glansrol is weggelegd voor Het Nationale Ballet: *Life behind the metaphor - Rudolf Nureyev and the Dutch National Ballet*.

Nationale Ballet graag fotograferen, in het bijzonder de man wiens roem hem al was vooruitgesneld: sterdanser Rudolf Noerejev. Van Dantzig moet verrast zijn geweest door zoveel overrompelende naïviteit, want hij stemde in dat een volstrekt onbekende zijn groep een week lang nauw op de huid zou zitten. Voor Noerejev lag dat anders. Sinds zijn komst naar het Westen in 1961 werd hij achtervolgd door paparazzi. Hij kon daarom notoir lastig zijn. Maar dit keer was Noerejev goed gemutst en ontspannen en had geen bezwaar. Tijdens de twee weken dat de groep in St. Louis en Chicago danste, liet hij Urban zijn gang gaan. Bijna dertig jaar na dato is een selectie van de foto's die Roger Urban in 1978 maakte van de dansers van Het Nationale Ballet en Rudolf Noerejev gebundeld. *Life behind the Metaphor - Rudolf Nureyev and the Dutch National Ballet* is een luxueus uitgegeven fotoboek, waarvoor Rudi van Dantzig op verzoek van de fotograaf al omstreeks 1980 begeleidende teksten schreef.

Repetitie
Het Nationale Ballet,
St. Louis, 1978
foto Roger Urban

Zomer 1978, de dansers van Het Nationale Ballet stonden op het vliegveld van St. Louis op hun baggage te wachten, toen Rudi van Dantzig op

zijn schouder werd getikt. 'Wie is de directeur van het gezelschap', vroeg een onbekende man. Roger Urban, zoals de man bleek te heten, wilde Het

Bizarre momenten

Afgaand op het commentaar van Van Dantzig kent de totstandkoming van *Life behind the Metaphor* bizarre momenten. Bij diens afscheid als artistiek directeur van Het Nationale Ballet in 1991 zag hij een selectie van de foto's terug in een voorloper van het boek; een fraai vormgegeven in een leren cassette gestoken gelimiteerde editie die Urban – inmiddels een succesvol zakenman – in eigen beheer had uitgegeven om hem het omvangrijke boek bij deze gelegenheid cadeau te kunnen doen. Ongeveer twee jaar geleden benaderde Urban Van Dantzig opnieuw met het verzoek mee te werken aan een eventuele 'officiële editie' van *Life behind the Metaphor*. Van Dantzig zelf werkte toen al aan de Amerikaanse uitgave van Het spoor van een komeet, zijn herinneringen aan Noerejev, die hij in 1993 kort na diens dood had geschreven. Voor de Amerikaanse editie van dit werk vroeg Van

Dantzig Urban of hij een deel van het oorspronkelijke fotomateriaal opnieuw ter beschikking wilde stellen, maar tot zijn verbazing weigerde Urban dat. Een radiostilte over *Life behind the Metaphor* volgde totdat Van Dantzig in oktober twee exemplaren van Urban's boek kreeg toegestuurd, een uitgave waarover totaal geen overleg met hem was geweest. Een grotere tegenstelling was niet mogelijk, omdat het werkproces aan de Amerikaanse versie van Het spoor van een komeet juist uiterst gedetailleerd was geweest. Na zijn eerste verbazing - plotseling zouden er in Amerika twee publicaties over Het Nationale Ballet en Noereyev van zijn hand verschijnen - brak er enige paniek bij hem uit. Van Dantzig had zich contractueel verplicht om in de periode dat zijn *Trail of a Comet* in de Verenigde Staten in productie was, hij nergens anders in de USA over Noereyev zou publiceren. Nu lag er plotseling een Noereyev-pil waar hij niet omheen kon. Van Dantzig zag een forse schadeclaim als een zwaard van Damocles boven zijn hoofd hangen, maar Florida Press, Van Dantzig's Amerikaanse uitgever, bleek alleen maar voordelen te zien: hun boek - dat begin 2008 verschijnt - kan alleen maar profiteren van de publiciteit rond Urban's fotoboek.

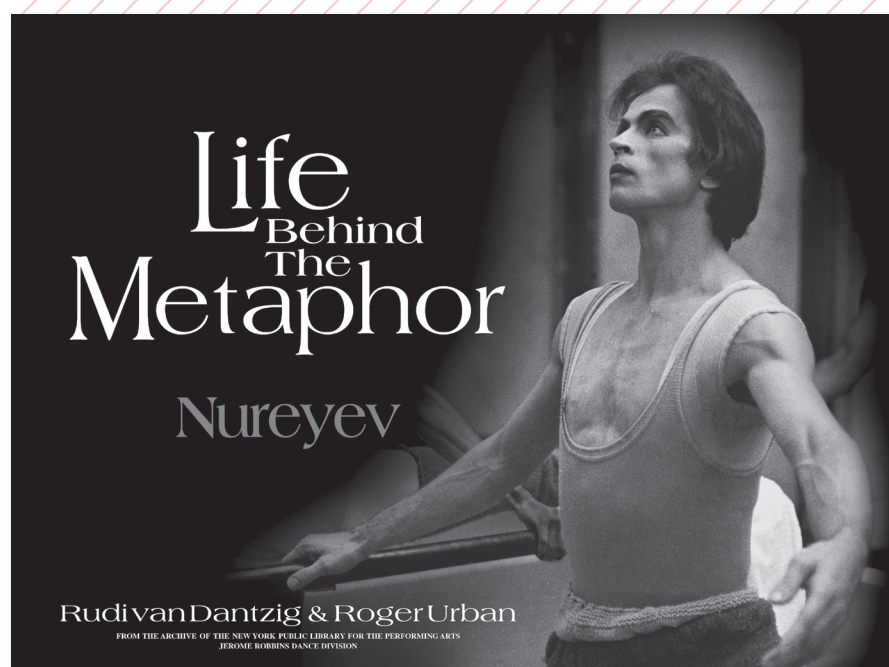
Blakend van zelfvertrouwen

Afgezien van de langdurige totstandkoming en de hobbels die daarbij genomen moesten worden, is *Life behind the Metaphor* een werkelijk schitterend fotoboek geworden met glansrollen voor Rudolf Noereyev en Het Nationale Ballet. De jaren zeventig van de vorige eeuw worden wel de gouden jaren van het gezelschap genoemd en de foto's van Urban getuigen stuk voor stuk van deze unieke periode. Met Maria Aradi, Han Ebbelaar, Clint Farha, Hennie Jurriëns, Sonja Marchioli, Alexandra Radius, Valerie Valentine en Wade Walthall had Het Nationale Ballet een groep prachtige solisten in huis; ideale sparringpartners voor sterdanser Rudolf Noereyev. De drie

huischoreografen Rudi van Dantzig, Hans van Manen en Toer van Schayk zorgden in deze periode voor een golf van nieuwe en spraakmakende balletten. In een broeierig St. Louis danste Het Nationale Ballet in een openluchttheater iedere avond voor 2500 bezoekers balletten als *Over een donker huis* (Rudi van Dantzig) en *Faun* (Toer van Schayk) die speciaal voor Nureyev waren gecreëerd. Maar het Amerikaanse publiek zag Noereyev ook in *Four Schumann Pieces* (Hans van Manen), de pas de deux *Le Corsaire*, het klassieke bravourestuk

waar Noereyev naam mee had gemaakt, en het homo-erotisch getinte *Monument* voor een gestorven jongen (Rudi van Dantzig). Ook de foto's die Urban maakte van de lessen en repetities in de openlucht - solisten met baseballpetten op tegen de felle zon - en het ontspannen zwembadvermaak in de tuin van het hotel, laten een groep zien die blaakt van zelfvertrouwen. Een klein wonder als je bedenkt dat Het Nationale Ballet toen nog geen dertig jaar bestond.

Wouter Hos

Rudi van Dantzig, Rudolf Nureyev & Roger Urban

Life behind the Metaphor – Rudolf Nureyev and the Dutch National Ballet
ISBN 978 0 976123316

Prijs: € 125,- (tot en met 31 december 2007 € 100,-)

Life behind the Metaphor is uitsluitend online te bestellen via www.nureyevlegacy.org.